

Kigban̄ ki Pɔɔl ηmee ki tii GALASIA YAAB na

¹⁻² Min Pɔɔl ni nnaabitiib bimək bi m chee na dooni nimi Yesu aanib bi bi Galasia aatim ni na. Yesu Kristo ni Tite Uwumbər u fikr u nkun ni na le ηa mi waakpambal. Naa ye unibən le ηa mi, kaa ye binib le di lituln ngbaan tii mi.

³ Tite Uwumbər ni Tidindaan Yesu Kristo ηa tinyoor ηa ni pu, ki tii nimi nsuudoon.

⁴ Tite Uwumbər aageehn pu, le Kristo nan kpo timi aatunwanbir pu, ke u nyan timi dulnyaa wee aatunwanbir ni. ⁵ Uwumbər le yeh mpakm n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Amii.

Tibənyaan baan baanja le bi

⁶ Kristo aanimbaasaln pu, le Uwumbər yin nimi ke ni dii u. Ni tee gar mi pam; ba pu? ni ban ni di Uwumbər lii mala, ki gaa tibəyayan, ⁷ ti kaa ye tibənyaan na. Binib bibaa bi, ki muk nimi, ki ban bi kpeln Kristo aabənyaan tee. ⁸ Timi le yaa tuk nimi tibər ti kaa ye taah nan tuk nimi tibənyaan ti na, bee ni ti ki ye Uwumbər aatuun u nyan ni Uwumbər do na le tuk nimi tibəyayan tee kan, cha Uwumbər puun lii u pu. ⁹ Taah nan tuk nimi pu na, m ki tuk nimi dandana wee, ke unii ubaa yaa tuk nimi tibəyayan ti kaa ye naah nan gaa tibənyaan ti na kan, cha Uwumbər puun lii u pu.

¹⁰ M ban m piir binib aasui le aan Uwumbər aasui? M ban ke binib pak mi ii? Aayii. M yaa

ban ke binib pak mi kan, maa ba ga li ye Kristo aatutunn.

Pɔɔl aah ŋa Yesu Kristo aatutunn pu na

¹¹ Nnaabitiib, m ban ke ni bee ke maah nan tuk nimi tibɔnyaan ti na, taa nyan ni binib chee.

¹² Maa nan gaa ti binib chee. Unii ubaa aa di ti tuk mi. Yesu Kristo ubaa le kpiir ti tuk mi.

¹³ Ni nan ŋun maabimbin aah nan ye pu buyoonn m nan dii Juu yaab aasan na. M nan ŋa Uwumbɔr aanib falaa sakpen a, ki ban ke m kuln bi. ¹⁴ M nan dii Juu yaab aasan ki jer ŋɛeen aatɔtiib ponn ni pam aah dii pu na. Nnimbil nan man tiyaajatiib aakaal pu.

¹⁵ Uwumbɔr aanimbaasaln pu, le u lee mi buyoonn baa nan kee ma mi na, le ki yin mi ke m dii u. ¹⁶ Waageehn pu le u kpiir Ujapɔɔn aah bi pu na mɔk mi, ke m buen ti tuk binib bi kaa ye Juu yaab na waabɔr. Waah ŋa kina na, le maa buen unii ubaa chee ki ti kpokl maah ga ŋa pu na, ¹⁷ kaa buen Jerusalem ki ti kpokl binib bi puen ye Yesu aakpambalb na chee. M nan buen Arabia aatiŋ ni ki ti bi nima mbaa ki mee Uwumbɔr, le ki nin gir buen Damaskus aatiŋ ni. ¹⁸ Nibin ŋitaa aah jer na, le m buen Jerusalem m ti mann Piita, ki nan bi u chee iwiin kipiik ni iŋmu. ¹⁹ Maa nan ki kan Yesu aakpambal ubaa kpee, see Jems u ye Tidindaan aanaal na baanja.

²⁰ Maah ŋmee pu tii nimi na, Uwumbɔr nyi ke maa mɔn nnyamɔn.

²¹ Tɔ, le m nyan Jerusalem, ki buen Siria aatiŋ ni, ni Silisia aatiŋ ni. ²² N-yoonn ngbaan Kristo aanib bi nan bi Judea aatim ni na aa nan kee kan mi, kaa nyi mi. ²³ Bi po ŋun ke uja u nan ŋani bi falaa na,

dandana wee u chuun mooni tibɔnyaan ti u nan ban u bii ti na. ²⁴Nima le cha bi nyunj Uwumbɔr m pu.

2

Pɔɔl ni Yesu Kristo aakpambalb biken

¹ Njibin kipiik ni njinaa aah jer na, le m ni Banabas gir buen Jerusalem. Taitus mu nan dii timi. ²Uwumbɔr nan tuk mi ke m buen Jerusalem. Nima le cha m buen. Le m ni Yesu aanib aaninkpiib kuun tɔb chee tibaa, le m neer tuk bi tibɔnyaan ti m mooni binib bi kaa ye Juu yaab chee na; ba pu? m nan ban ke bininkpiib ngbaan kii maah tun Uwumbɔr aatuln pu na, maatuln taa bee fam. ³Tɔ, Taitus u nan bi m chee na ye Griik aanii la. Le Yesu aanib aaninkpiib ngbaan aa muk u ke u gii uchakpaln. ⁴Binib bibaa bi, ki njmanni ke bi dii Yesu Kristo, ki kpaan ti chee; bima le nan ban ke bi gii u. Bi kpaan ti chee ke bi lik taah gaa tibaa pu ki dii Yesu aasan kaa ki dii Moses aakaal na. Le bi nan ban ke bi muk timi ti ki dii Moses aakaal. ⁵Le taa kii baah ban pu na kpala. Taa nan ban unii ubaa kpeln Yesu aabɔnyaan tee ki tuk nimi tibɔyayan.

⁶Yesu aanib aaninkpiib bi kpa liyimbil na, baah bi pu na, naa ye nibaa m chee; ba pu? Uwumbɔr aa pak ubaa ki jer uken, binib ngbaan aa len ke m di tibɔr tibaa ki kpree maah mooni tibɔr ti na pu. ⁷Bi bee ke Uwumbɔr lee mi ke m di Yesu aabɔnyaan tuk binib bi kaa ye Juu yaab na, ke waah nan lee Piita u ti tuk Juu yaab pu na. ⁸Uwumbɔr u tii Piita mpɔɔn ke u ti tuk Juu yaab Yesu aabɔnyaan na, uma le tii m mu mpɔɔn ke m tuk binib bi kaa

ye Juu yaab na. ⁹ Le Jems, ni Piita, ni Jənn, bi ye Yesu aanib aaninkpiib na, bee Uwumbər aah ter mi waatun ponn ni pu na, le bi di binjaal tii m ni Banabas ke naabitiib pu na, ki kii ke ni ŋan ke ti buen binib bi kaa ye Juu yaab na chee, aan bi mu buen Juu yaab chee. ¹⁰ Bi nan ban ke ti li teer ki ter binib bi ye bigiim bi ponn ni na. M mu aanimbil man ke m ter bi.

Pɔl aah kae Piita pu na

¹¹ Tɔ, Piita aah fuu ni Antiok aatin ni na, le m kpak u; ba pu? u nan kpa taani la. ¹² Bijab bi nan nyan ni Jems chee na aah kaa nan kee fuu ni buyoonn na, u nan ji binib bi kaa ye Juu yaab na chee tijikaar. Bijab ngbaan aah nan fuu ni na, le u nyan binib bi kaa ye Juu yaab na chee, kaa ki ji bi chee tijikaar; ba pu? u nan san Juu yaab bi nyan ni Jems chee na ijawaan. ¹³ Le Juu yaab bi nan bi Antiok aatin ni na mu ŋani Piita aah ŋa pu na. Bi nyi tiwan ni ŋan na, le kaa ŋani ni. Hali bi nan cha Banabas mu yenn. ¹⁴ M nan kan ke baa dii Yesu aabɔnyaan mbamɔm. Le m tuk Piita bi mɔmɔk aanimbil ni ke, “Aa ye Juu aanii la. Aa yaa dii binib bi kaa ye Juu yaab na aah dii pu na, kaa ki dii Juu yaab aasan kan, ba ŋa aa muk binib bi kaa ye Juu yaab na ke bi dii Juu yaab aasan?”

Gaakii pu le Uwumbər ga gaa binib lii

¹⁵ Tɔ, ti ye Juu aamaal ni la. Taa ye binib bi kaa ye Juu yaab bi ye titunwanbirdam na; ¹⁶ le ti mu nyi ke unii yaa dii Moses aakaal kan, nima le aan cha Uwumbər len ke waabər ŋan. Unii yaa gaa Yesu Kristo ki kii kan, nima le ga cha Uwumbər len ke waabər ŋan. Le ti gaa Yesu Kristo ki kii; ba pu?

taah gaa u ki kii pu na, nima le cha Uwumbər len ke timi aabər ɲan, naa ye ke ti dii Moses aakaal mbaməm le cha u len; ba pu? Uwumbər aan len ke unii ubaa aah dii nkaal ngbaan pu na le cha waabər ɲan. ¹⁷ Taah kpaan Kristo chee ke ti ɲmar pu na, nima le mək ke timi Juu yaab ye titunwanbirdam ke binib bi kaa ye Juu yaab na mu aah ye pu na. Nimina mək ke Kristo ban titunwanbir aa? Aayii. ¹⁸ M nan yii Moses aakaal ki dii Yesu aasan la. M yaa ki dii nkaal ngbaan kan, nima le ga ɲa mi utunwanbirdaan. ¹⁹ Maa ki dii nkaal ngbaan ke unii u kpo na aah kaa ki dii pu na la. Ni naahn ke nkaal ngbaan aah ku mi le na. M yii nkaal ngbaan ke m li bi Uwumbər aah ban pu na la. ²⁰ M nan kpo Kristo chee ndəpuinkoo pu, le m mu beenin fu; naa ki ye min Pɔl le fu. Kristo le fu m ni. Uma Uwumbər Aajapɔɔn u gee mi ki nan kpo m pu na, uma le m gaa u ki kii, nima pu le m bi. ²¹ Maa yii Uwumbər aanimbaasaln. Maah len pu na le ye ke unii yaa bui ke waah dii Moses aakaal na, nima le ga gaa u lii kan, u bui ke Yesu nan kpo fam le na.

3

Nkaal bee gaakii

¹ Galasia aatiɲ aanib, bijərb, ɲma ɲmann nimi ke ni taa ki dii mbamən? Ti nan tuk nimi Yesu Kristo aah nan kpo ndəpuinkoo pu pu na. Ni bi ke ninibil aah kan le na. ² Cha m baa nimi mbaan mbaa. Naah dii Moses aakaal na le cha ni gaa Uwumbər Aafuur Nyaan aan naah ɲun Yesu aabənyaan tee ki gaa u ki kii na le cha ni gaa? ³ Uwumbər Aafuur Nyaan aapɔɔn pu, le ni nan

piin ki dii waasan. Ni ye bijər b ki dak ke ni ga ηmaa dii u nimi nibaa aapəən pu uu? ⁴Uwumbər aah tun litukpaan ki tii nimi na, ni ye fam la aa? M mak ke laa ye fam. ⁵Uwumbər nan tii nimi Waafuur Nyaan ki tun lijinjiir aatun nikaasisik ni. Naah dii Moses aakaal na le cha u ηani kina aan naah ηun Yesu aabənyaan tee ki gaa u ki kii na le cha u ηani kina?

⁶Ni ηmee Uwumbər Aagbaη ni ke, “Abraham nan gaa Uwumbər aaməboln ki kii, kina pu na le Uwumbər gaa u ke u ye uninyaan u chee.”*

⁷Nimina mək timi ke binib bi gaa Uwumbər ki kii na, bima le ye Abraham aayaabitiib. ⁸Ni ki ηmee Uwumbər Aagbaη ni ke Uwumbər nan bee ke binib bi kaa ye Juu yaab na ga nan gaa u ki kii ki ηmar. Baah kaa nan kee gaa u ki kii buyoonn na, le u nan puen tuk Abraham tibənyaan tee, ki bui u, “Aa pu, le m ga ηa tinyoor ηa ηinibol məmək pu.”† ⁹Nima pu na, Uwumbər ga ηa tinyoor ηa binib bi gaa u ki kii na pu, ke waah nan ηa tinyoor ηa Abraham u nan gaa u ki kii na pu na.

¹⁰Tə, binib bimək dii Moses aakaal ke bi ηmar na, Uwumbər aaməpuur bi bi pu la. Ba pu? ni ηmee Uwumbər Aagbaη ni ke, “Uwumbər aaməpuur bi unii umək yii, kaa dii ikaal ni mməkm mumək bi Nkaal aagbaη ni na pu la.”‡ ¹¹Ni ye mbamən la, unii yaa dii Moses aakaal kan, nima le aan cha Uwumbər len ke waabər ηan. Ni ηmee Uwumbər Aagbaη ni ke, “Unii yaa gaa Uwumbər ki kii kan, Uwumbər ga len ke udaan ngbaan aabər le ηan,

* **3:6** : Lik Mpiin 15.6; Rom Yaab 4.3. † **3:8** : Lik Mpiin 12.3.

‡ **3:10** : Lik Ikaal 27.26.

uma le ga kan limɔfal li kaa kpa ndoon na.”§
 12 Moses aakaal bi, le ki cha naadii mu bi. Nkaal ngbaan len ke unii u dii mu mbamɔm na ga li kpa limɔfal.*

13 Ti bii nkaal ngbaan la, nima le Uwumbɔr aamɔpuur bi ti pu. Le Kristo nyan timi mmɔpuur ngbaan ni; kinye pu? u nan kpo ndɔpuinkoo pu ki di mmɔpuur ngbaan di tun uma ubaa aayil pu, ke baah nan nɔmee Uwumbɔr Aagbaŋ ni pu na ke,† “Unii umɔk bi kpaa u ndɔpuinkoo pu na, Uwumbɔr aamɔpuur bi u pu la.” 14 Uwumbɔr nan nɔ tinyoor nɔ Abraham pu. Le Yesu Kristo nan kpo ti pu ke binib bi kaa ye Juu yaab na mu kan tinyoor ngbaan. Le ti yaa gaa Yesu ki kii kan, ti ga gaa Uwumbɔr Aafuur Nyaan, waah nan puu tipuur ti ke u ga tii timi na.

Nkaal na, ni tipuur ngbaan

15 Nnaabitiib, m ga di binib aabɔr ki di nɔŋ Uwumbɔr aabɔr aah bi pu na la. Unii yaa puu tipuur, ki nɔmee waayimbil ti pu kan, ubaa aan nɔmaa kpeln ti, kaan nɔmaa nɔ ti fam. 16 Uwumbɔr nan puu tipuur tii Abraham ni uyaabil la. Waa len ke uyaabitiib, kaa len ke kinipaak, u len ke unibaan la. U nan len ke uyaabil la.‡ Uma le ye Kristo. 17 Maah len pu na le ye ke Uwumbɔr nan puu tipuur, ki puu ke u ga sil nɔ kina [Kristo pu]. Njibin ikui inaa ni njibin piitaa aah jer na, le u tii binib nkaal. Nkaal ngbaan aa nɔ tipuur ngbaan fam. 18 Tipuur ngbaan pu le Uwumbɔr nan nɔ tinyoor nɔ Abraham pu. Nima le mɔk ke u ga nɔ

---

§ 3:11 : Lik Habakuk 2.4. * 3:12 : Lik Liifai Yaab 18.5. † 3:13 : Lik Ikaal 21.23. ‡ 3:16 : Lik Mpiin 12.7.

tinyoor ŋa ti mu pu, tipuur ngbaan pu. Naa ye ke ti dii nkaal ngbaan le ga cha u ŋa tinyoor ŋa ti pu.

¹⁹ Ni yaa ye kina kan, ba pu Uwumbər nan tii binib nkaal ngbaan? U nan tii bi nkaal ngbaan ke bi bee titunwanbir aah ye pu na. U ban ke nkaal ngbaan li bi ki nan saa buyoonn Abraham aayaabil§ ga fuu ni na. Abraham aayaabil ngbaan le Uwumbər nan puu tipuur ngbaan tii u. Uwumbər nan cha waatuuntiib di nkaal ngbaan tii Moses, ke u di tii binib. ²⁰ Uwumbər nan cha waatuuntiib ni Moses le tii binib nkaal ngbaan. Uwumbər ubaa le nan puu tipuur na ki tii Abraham.

Nkaal ngbaan aatuln

²¹ Moses aakaal kpak Uwumbər aah puu tipuur ti na aa? Aayii. Nkaal ngbaan yaa ba ŋmaa tii timi liməfal kan, nkaal ngbaan pu le ti ba ga ŋmar. ²² Tɔ, Uwumbər Aagban len ke dulnyaa ni aanib məmək ye titunwanbirdam la, ke Uwumbər aah nan puu tipuur ti na, u ga ŋa tinyoor ŋa binib bi gaa Yesu Kristo ki kii na pu. Binib bi gaa u ki kii na, bima le u ŋa tinyoor ŋa bi pu.

²³ Buyoonn Yesu aa nan kee fuu ni na, Moses aakaal nan dii timi ki nan saa buyoonn Yesu nan dan dulnyaa ni na ke ti gaa u ki kii. ²⁴ Nkaal ngbaan nan ye ukikiir ki kii timi, ki nan saa buyoonn Yesu fuu ni na, aan ti gaa u ki kii le ki ŋmar. ²⁵ Dandana wee Yesu le ti gaa ki kii. Moses aakaal aa ki joo timi.

²⁶ Nimi bimək gaa Yesu Kristo ki kii na, u pu le ni ye Uwumbər aabim. ²⁷ Baah nan muin nimi nnyun ni, Kristo aayimbil pu na, ni gaa

---

§ 3:19 : Abraham aayaabil ngbaan ye Yesu la.

Kristo aabimbin la. ²⁸ Naah kpaan Yesu Kristo ni na, ni mɔmɔk ye unibaan la. Juu yaab ni binib bi kaa ye Juu yaab na, ni binaagbiib ni mmaal aabim, ni bijab ni bipiib, ni mɔmɔk ye unibaan la. ²⁹ Ni ye Kristo aanib la. Nima le ni ye Abraham aayaabitiib. Le ni ni u ga kan tiwanyaana ni Uwumbɔr nan puu tipuur ke u ga tii nimi paachama na.

4

¹ Maah len pu na le ye ke ubo u ga ji lifaal na le yeh ute aawan mɔmɔk; le waah laa ye ubo buyoonn na, waa jer unaagbiija. ² U bi waaninkpiib ni bimɔmɔkb aanaal ni, ki nan saa nwiin mu ute siin na. ³ Ti mu bi kina la. Buyoonn taa nan kee nyi Yesu aabɔr na, dulnyaa aawanbir nan joo timi tinaagbiir la. ⁴ Naah nan ŋeer n-yoonn mu na, le Uwumbɔr nan tun ni Ujapɔɔn. Upii le nan ma u. Juu yaab aakaal le nan joo u, ⁵ ke u gaa binib bi dii nkaal ngbaan na lii, aan Uwumbɔr ŋa timi waabim.

⁶ Taah ye Uwumbɔr aabim na, le Uwumbɔr tun ni Ujapɔɔn Aafuur Nyaan tisui ni. Muma le cha ti yin Uwumbɔr ke Tite. ⁷ Nima pu na, saa ki ye unaagbiija. Aa ye Uwumbɔr aabo la. Saah ye waabo na, aa ga kan waah puu tipuur ti na [Kristo pu].

Pɔɔl aatafal aah bi Galasia yaab ni pu na

⁸ Buyoonn naa nan kee nyi Uwumbɔr na, ŋiwaa ŋi kaa ye Uwumbɔr na nan joo nimi tinaagbiir la. ⁹ Dandana wee, ni nyi Uwumbɔr, le u mu nyi nimi. Ba ŋa ni ban ni labr ki ki dii dulnyaa aawanbir mu kaa kpa mpɔɔn, kaa ŋmaa ter nimi na? Ba ŋa ni

ban ke tiwanbir ngbaan ki li joo nimi tinaagbiir?
¹⁰ Ni joo nwiin aakpaakool, ki joo unmal mu aakpaakool, ki joo libiln mu aakpaakool la. ¹¹ M nan tun Uwumbɔr aatuln linimaln nikaasisik ni. Le ni muk mi nsui ni, ke nibaakan maatuln ga nan ŋa yɔli la.

¹² Nnaabitiib, m nan di ŋikoobil ngbaan mɔmɔk lii, ke m li bi ke naah bi pu na. M ganɔni nimi ke ni mu li bi ke maah bi pu na, ki taa ki dii ŋikoobil ngbaan. Ni ye mbamɔn la, naa ŋa mi bakaa ubaa. ¹³ Idabur nan joo mi. Ni nyi ke idabur ngbaan nan tii mi nsan njan ke m dan nan tuk nimi Yesu aabɔnyaan. ¹⁴ Le ni ŋa mi tibulchinn, kaa lik mi fam, kaa yii mi ke m ye iween aanii. Ni nan gaa mi ke naah ba ga gaa Uwumbɔr aatuun, bee Yesu Kristo pu na. ¹⁵ Ni nan kpa mpopiin m pu la. Mpopiin ngbaan ki bi la chee dandana wee? M nyi ke ni yaa ba ga ŋmaa lokr nimi aanimbil ngbaan ki di tii mi kan, ni ba ga lokr ŋi tii mi. ¹⁶ Dandana wee, maah sur nimi ki tuk nimi mbamɔn na, nima le cha m kpaln nimi aadin aa?

¹⁷ Binib bi tuk nimi tibɔyayan na, binimbil man ni pu la. Baabɔr mu aa ŋan. Bi ban ke bi nyan nimi Yesu aasan ni. Bi ban ke ninimbil li man bi pu, aan ni dii bi. ¹⁸ Binib aanimbil yaa man nsanyaan pu kan, nima le ŋan. Ni ŋan, maah bi ni chee buyoonn na, ki ŋan maah kaa bi ni chee buyoonn na mu. ¹⁹ Maabim, ni wu mi ke imalween aah chuu upii kan, ni wu pu na, ki nan saa buyoonn ni ga chikr Kristo aasan ni na. ²⁰ M ban ke m li bi ni chee dandana wee, ki kpeln maamɔboln; ba pu? nlan ŋmal nimi aabɔr pu la.

Sara ni unaagbiipii Hagar aaməkl

²¹ Nimi bi ban ni dii Moses aakaal na, naa nyi nkaal ngbaan aah len pu na aa? ²² Uwumbər Aagbaŋ len ke Abraham nan kpa jaɓɓiib bilee. Unaagbiipii nan ma ubaa, mmaal aabo mu ma uken. ²³ Unaagbiipii ngbaan ma kan, u po ma ubijabo binib aah ma pu na la. Mmaal aabo ma kan, Uwumbər le nan puu tipuur tii u ke u ga maa ubijabo, le u ma u. ²⁴ Bipiib bilee ngbaan aabər kpa ŋitaa la. Unaagbiipii u bi nan yin u ke Hagar na nan ma nnaagbiibim la. Hagar aabər ŋaŋ Moses aakaal la; ba pu? Moses aakaal joo binib tinaagbiir la. Uwumbər nan tii Moses nkaal ngbaan Sainai aajool paab. ²⁵ Sainai aajool bi Arabia aatiŋ ni la. Hagar aabim mu nan bi nima la. Jerusalem aatiŋ ki bi dulnyaa ni na naahn unaagbiipii Hagar la; ba pu? Jerusalem aanib ye binaagbiib la. Moses aakaal le joo bi tinaagbiir. ²⁶ Le Jerusalem aatiŋ ki bi paacham na aanib ye mmaal aabim. Timi le ye waabim. ²⁷ Ni ŋmee Uwumbər Aagbaŋ ni ke,

“Upii u kaa ma mbim na, u li kpa mpopiin.

Imalween aah kaa chuu upii u na,

u li tar mpopiin ngbaan pu;

ba pu? upii u aachal yii u na aabim wiir

ki jer upii u kpa chal na aabim.”*

²⁸ Nnaabitiib, ti bi ke mmaal aabijabo Aisak aah nan bi pu na la; ba pu? Uwumbər aah puu tipuur ti na le cha ti ye waabim. ²⁹ N-yoonn ngbaan unaagbiipii aabijabo nan muk mmaal aabijabo Aisak u bi nan ma u Uwumbər Aafuur Nyaan aapɓɓon pu

---

* **4:27** : Lik Aisaya 54.1.

na. Dandana wee, ni bi kina la. Binib bi dii Juu yaab aakaal na muk timi bi ye Uwumbɔr aabim Waafuur Nyaan aapɔɔn pu na la. ³⁰ Uwumbɔr Aagban len kinye? Ki len ke Uwumbɔr nan bui Abraham, “Nyan unaagbiipii na ni waabo; unaagbiipii aabo na aa kpa nsan u ji lifaal mmaal aabo na chee.”† ³¹ Nnaabitiib, maah len pu na le ye ke taa ye unaagbiipii aabim, ti ye mmaal aabim la.

5

Yesu Kristo aah gaa timi lii pu na

¹ Kristo nan gaa timi lii, ke ti taa ki li bi tinaagbiir ni. Nima pu na, ni li si mbamɔm, ki taa cha tiwan nibaa ki li joo nimi tinaagbiir.

² Ni li pel mbamɔm, min Pɔɔl le tuk nimi ke ni yaa gii lichakpaln ke ni nmar kan, Kristo aan na nimi tinyoor. ³ Unii umɔk gii uchakpaln ke u nmar na, m ban m ki sur u ke Moses aakaal mɔmɔk dii u la. ⁴ Nimi bi ban ke ni dii Moses aakaal ke ni nmar na, ni yakr Kristo chee la, ki di Uwumbɔr aaterm lii a. ⁵ Uwumbɔr Aafuur Nyaan bi ti ni. Le ti gaa Yesu ki kii. Nima le cha ti kii bundaln Uwumbɔr ga nan len ke timi aabɔr nan na. ⁶ Ti yaa kpaan Yesu Kristo ni kan, lichakpangeei aa ye tibɔkpaan. Unii yaa kaa gii kan, ni mu aa ye tibɔkpaan. Ti yaa gaa Yesu ki kii, ki mu yaa gee binib kan, nima le ye tibɔkpaan.

⁷ Ni nan dii Yesu mbamɔm la. Nma kiir nimi ke ni taa ki kii waabɔr ti ye mbamɔn na? ⁸ Binib bi kiir nimi na aabɔr aa nyan ni Uwumbɔr u yin nimi na chee. ⁹ Boroboro aanyɔk siib le cha boroboro

---

† 4:30 : Lik Mpiin 21.10.

məmək duuni. ¹⁰Tɔ, naah ye Tidindaan aanib na le m bee ke naan dii nnyamɔn aaməkm. Ntafadaan ga pii binib bi muk nimi na.

¹¹Nnaabitiib, binib bibaa len ke m tuk binib ke bi li geei ηichakpan aan ki ηmar. Ti yaa gbii kan, ba pu Juu yaab beenin ηani mi falaa? Ti yaa gbii ke m tuk binib ke bi li geei ηichakpan aan ki ηmar kan, Yesu aadɔpuinkoo aabɔr aa ba ga cha Juu yaab gee liηuul. ¹²Cha binib bi muk nimi lichakpangeei pu na lee nyan bibaa aajawan.

¹³Nnaabitiib, Uwumbɔr yin nimi ke u nan gaa nimi lii la. Waah gaa nimi lii na, ni taa ki li ηani nimi aabimbikpok aah ban pu na. Ni li gee tɔb ki li ter tɔb. ¹⁴Uwumbɔr aakaal mbaa len ke, “Aa li gee aana aabo ke saah gee aabaa pu na.”* Aa yaa joo nkaal ngbaan kan, Uwumbɔr aakaal məmək le aa joo.

¹⁵Ni mu yaa kpa lipiipoln ki kpak tɔb kinikpak-pak kan, ni li nyi, ni ga kuln tɔb.

Nfuur Nyaan ni unibɔn aabimbin

¹⁶M tuk nimi la, cha Uwumbɔr Aafuur Nyaan le joo nimi man, ki taa ηani nimi aabimbikpok aah gee pu na. ¹⁷Timi aabimbikpok aah ban pu na le kpak Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ban pu na. Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ban pu na mu kpak timi aabimbikpok aah ban pu na. Timi aabimbikpok ni Uwumbɔr Aafuur Nyaan ye tɔb aadim la. Nima le cha ni pɔɔ ke ni dii mbamɔm naah ban pu na. ¹⁸Ni yaa dii Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ban pu na kan, Moses aakaal aa dii nimi.

---

* **5:14** : Lik Liifai Yaab 19.18.

¹⁹ Mbimbikpok aatuln bi lipaal la. Binib bi dii kina na le gər kidagook, ki tun tijəŋ aatuln, ni iniməən aatuln, ²⁰ ki dii ŋiwaa, ki chuun ji inyək, ki nan binib, ki ban tibər, ki kpa lipiipoln, ki kpa liŋuul, ki kpa kukuməŋ, ki kpak təb kinikpakpak, ki yakr təb, ²¹ ki kpa iniman, ki ku binib, ki nyu ndaan gbii, ki gbiir bidagbiib aagbiir, ki tun lituln limina mək aaboln. M ki sur nimi ke maah nan sur nimi n-yoonn mu jer na pu na, ke binib bi ŋani kina na aan koo Uwumbər aanaan ni.

²² Uwumbər Aafuur Nyaan le cha binib gee təb, ki kpa mpopiin, ni nsuudoon, ni limər, ni tibulchinn, ni mbimbinyaan, ni ibaməŋ, ²³ ki bi suuna, ki chur bibaa. Nkaal aa bi ki ga kpak binib bi ŋani kina na. ²⁴ Binib bi ye Yesu Kristo aanib na, bi yii baabimbikpok aah ban pu na məmək, ki di mbimbikpok ngbaan kpaa Yesu aadəpuinkoo pu.

²⁵ Ti kpa liməfal Uwumbər Aafuur Nyaan pu. Nima pu na, cha Nfuur Nyaan ngbaan le joo timi.

²⁶ Ti taa li kpa kalmbaani, ki taa muk təb, ki taa li kpa lipiipoln təb pu.

6

Ni li ye təb aatutum

¹ Nnaabitiib, bi yaa pii unii titunwanbir ni kan, nimi bi nyi Uwumbər aasan mbaməm na, ni li bi suuna ki ter u ke u ki dii mbaməm, ki li lik aabaa, kinimbəŋ taa təŋ aa mu. ² Kii Kristo aakaal mbaməm man, ki li ter təb nimi aamuk ponn ni. ³ Unii u kaa bi tibər tibaa ni na yaa dak ke u ye uninyuun kan, u ŋmanni ubaa la. ⁴ Cha unii məmək dakl lik ke waatuln ŋan aan laa ŋan. Li yaa ŋan kan, u ga li kpa mpopiin uma ubaa aatuln pu. U taa li

kpa kipupuk ke waatuln ɲan ki jer una aabo yaan.
⁵ Ba pu? unii məmək kpa uma ubaa aatuln la.

⁶ Tɔ, binib bi bae Yesu aabɔnyaan na, cha bi yakr baah kpa ni na tii unii u mək bi tibɔnyaan ngbaan na.

⁷ Tɔ, ni taa ɲmanni nibaa; ni taa dak ke ni ga ɲmaa ɲmann Uwumbɔr; tiwan ni aa bun na, nima le aa ga nan chee. ⁸ Maah len pu na le ye ke unii yaa ɲani unibɔn aabimbin aah ban pu na kan, u ga kan nkun. Unii yaa ɲani Uwumbɔr Aafuur Nyaan aah ban pu na kan, u ga kan limɔfal li kaa kpa ndoon na. ⁹ Cha ti tun litunyaan ki taa di cha; ba pu? ti yaa kaa di cha kan, ni nan saa naayoonn kan, ti ga kan lituln ngbaan aanyoor. ¹⁰ Nima na, ti yaa kan nsan kan, ti li ɲani binib məmək tiɲann. Binib bi gaa Yesu ki kii na, ti li ɲani bima le tiɲann sakpen.

Kookoo aasurm ni idoon

¹¹ Lik man, m di mbaa aanaal ɲmee ke ni filk ki tii nimi. ¹² Binib bi muk nimi ke ni li geei ɲichakpan na, bi ban ke bi piir Juu yaab aasui, aan bi taa ɲa bi falaa Kristo aadɔpuinkoo aabɔr pu la. ¹³ Tɔ, binib ngbaan geei ɲichakpan la; bima bibaa aa dii Moses aakaal məmək. Bi po ban ni li geei ɲichakpan, aan bi li kpa kipupuk ke ni ɲa kina. ¹⁴ Mma kan, m ga li kpa kipupuk tiwan nibaa baanja le pu, nima le ye ke Tidindaan Yesu Kristo nan kpo ndɔpuinkoo pu. Waadɔpuinkoo pu, le dulnyaa wee ni aawan aa ki mɔ m chee, ntafal aa ki bi dulnyaa wee ni aawan ni. ¹⁵ Unii yaa dii Yesu Kristo aasan kan, lichakpangeei aa ye tibɔkpaan, unii yaa kaa gii kan, ni mu aa ye tibɔkpaan. Mbimbipɔɔn le ye tibɔkpaan. ¹⁶ Binib bimək kii kina na le ye Uwumbɔr aanib, ki ye Israel

yaab baməm. Uwumbər tii bi nsuudoon ki san bi kinimbaak.

¹⁷Tɔ, ubaa taa ki muk mi; ba pu? binib aah gbaa mi na aabue bi nwon pu, ki mək ke m ye Yesu yoo.

¹⁸Nnaabitiib, Tidindaan Yesu Kristo aaɲann li bi nisui ni. Amii.

Uwumbor aagban Bible without Deuterocanon in Konkomba

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konkomba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible without Deuterocanon

in Konkomba

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

c7765cba-ce13-51c8-80b3-68fach5fdf4a